Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 30.11.2026

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.11.2026

Lahden kaupungin rahoitus elintarvikeprosessitekniikan maisteriohjelman valmisteluun ja käynnistämiseen LUT-yliopiston Lahden kampuksella.

6452/00.05.02.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Johanna Särkijärvi, kasvupalvelujohtaja, p. 044 482 0008

Tutkimus- ja innovaatiojohtaja Sampsa Nissinen, p. 044 416 3988

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää myöntää LUT-yliopistolle 600 000 euroa rahoitusta elintarvikeprosessitekniikan maisteriohjelman valmisteluun ja käynnistämiseen Lahdessa. Rahoitus jakaantuu kolmelle vuodelle: 450 000 euroa vuonna 2026, 75 000 euroa vuonna 2027 ja 75 000 euroa vuonna 2028. Päätös vuosille 2027 ja 2028 on ehdollinen ja edellyttää, että vuosien 2027 ja 2028 summa sisältyy kaupungin talousarvioon ja elinvoiman palvelualueen käyttösuunnitelmaan. Rahoituksen ehtona on, että koulutus toteutetaan Lahdessa. Kustannukset kohdennetaan korkeakoulu- ja innovaatiopalvelujen kustannuspaikalle 2205, toiminto C220 LUT-yliopisto.

Lisäksi kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti ja oikeuttaa panemaan päätöksen täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Perusteluosa

Lahdesta tuli yliopistokaupunki vuonna 2019, ja Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto, LUT-yliopisto, on kasvanut kaupungissa vauhdilla. LUT on edelläkävijä energiasiirtymässä ja luonnonvarojen kestävässä käytössä sekä auttaa yrityksiä, teollisuutta ja yhteiskuntaa uudistumaan datan, tutkimuksen ja koulutuksen avulla. LUT-yliopiston kaikki kolme tiedekuntaa – Engineering Science (LENS), Energy Systems (LES) ja LUT School of Business (LBS)- toimivat Lahden kampuksella. Tällä hetkellä LUT:lla on Lahdessa noin 2000 opiskelijaa ja 11 maisteriohjelmaa (kaksi kauppatieteissä ja yhdeksän tekniikassa) sekä neljä kandidaatin ohjelmaa. Kaksi rakennus- ja yhdyskuntatekniikan kandidaattiohjelmaa käynnistyy syksyllä 2027 ja kaksi maisteriohjelmaa syksyllä 2028. Yliopisto käynnistää kemiantekniikan suomenkielisen kandidaatin koulutuksen syksyllä 2027. Lahdessa toimii yhteensä yli 30 professoria tutkimusryhmineen sekä noin 400 ammattilaisen henkilöstö. Vuonna 2030 Lahdessa ennakoidaan olevan yli 11 000 korkeakouluopiskelijaa, jotka opiskelevat LUT-konsernin korkeakouluissa eli LUT-yliopistossa sekä LAB-ammattikorkeakoulussa.

LUT-yliopisto valmistelee elintarvikeprosessitekniikan maisterikoulutuksen siirtoa Kouvolasta Lahden kampukselle. LUT-yliopiston pitkäjänteinen strategia on vahvistaa Lahden kampuksen roolia korkeatasoisen tutkimuksen ja opetuksen keskuksena, sekä osaltaan myös alueen elinkeinoelämän ja teollisuuden uudistajana. Elintarvikeprosessitekniikan maisteriohjelma tukee Lahden seudun kehittymistä monipuolisena ja vetovoimaisena osaamiskeskittymänä. Elintarviketekniikalla on strateginen merkitys Lahdelle ja koko Päijät-Hämeelle, joka on yksi Suomen vahvoista kestävän ruoka ja juoma -alueen osaamiskeskittymistä ja jossa tavoitellaan vahvistuvaa elintarvikevientiä ulkomaille.

Koulutusohjelma on englanninkielinen. LUT-yliopiston kemiantekniikan maisteriohjelmissa syvennytään erityisesti erotustekniikan osaston erityisosaamiseen kuten biojalostukseen ja elintarvikeprosessitekniikkaan.

Maisteriohjelma rakentaa polkua Lahden kemiantekniikan kandidaatin ohjelmasta houkuttelevaan maisteriohjelmaan. Tämä voi entisestään vahvistaa opiskelijoiden kiinnostusta jäädä Lahteen kandidaatin ohjelman jälkeen.

Elintarvikeprosessitekniikan maisteriohjelman tavoitteena on tarjota vuosittain 40–50 uudelle opiskelijalle korkealaatuista koulutusta. Tavoitteena on maisteriohjelman aloitus Lahdessa jo syksyllä 2027. Rahoitusta käytetään erityisesti ohjelman valmistelu- ja käynnistämistoimenpiteisiin vuonna 2026. Rahoitus kohdentuu mm. laboratoriotiloihin ja laitteisiin, opiskelijarekrytoinnin ja markkinoinnin valmisteluun sekä uuden henkilökunnan palkkaamiseen. Henkilöstöä tarvitaan Kouvolasta siirtyvän henkilöstön lisäksi, koska LUT arvioi pääsevänsä 40–50 sisäänottoihin varhaisessa vaiheessa.

Yliopistojen rahoitusmallin mukaisesti rahoitusta koulutukselle myönnetään ensisijaisesti tutkinnoista ja sen vuoksi koulutuksen kustannuksia tuetaan valtion toimesta vasta opiskelijoiden valmistuttua. Rahoituksen löytäminen käynnistys- ja valmisteluvaiheeseen muualta on olennaista uuden koulutusavauksen käynnistämiseksi ja seudulla tki-vetoisen kasvun kärjeksi hahmotetun kasvun tukemiseksi. Mahdolliset lukukausimaksut kansainvälisiltä opiskelijoilta vahvistavat yliopiston ja ohjelman rahoitusta.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin korkeakoulupolitiikasta ja elinvoima- ja hyvinvointilautakunta korkeakouluyhteistyöstä.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Koulutusavausten vaikutusten arviointi on pääosin laadullinen ja vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia. Uusien maisteriohjelmien käynnistyessä täydellä volyymilla Lahden seutu saisi uuden korkeakouluavauksen myötä vuosittain maksimissaan noin 40–50 uutta opiskelijaa kampukselle, mikäli kaikki paikat täytetään. Lisäksi opiskelijat tuovat alueelle vuosittain aluetaloudellisen

vaikutuksen. Maisterikoulutuksien kokonaisuus perustuisi pääosin läsnäolo-opiskeluun. Opetus sisältää luentojen ja harjoitusten lisäksi laboratoriotyötä. Rahoituksen avulla luodaan toimintaedellytyksiä uudistuvalle koulutusohjelmalle, laadukkaan opetuksen varmistaville laboratoriotiloille ja -laitteille. Rahoituksen avulla varmistetaan myös elintarvikeprosessitekniikan maisteriohjelman jatkuva kehittäminen siten, että ohjelma pysyy ajantasaisena ja vastaa nopeasti kehittyvän teollisuuden osaamistarpeisiin.

LUT-yliopiston elintarvikeprosessitekniikan maisteriohjelma olisi tärkeä Lahden seudun näkökulmasta. Opiskelijat ja korkeakoulut ovat kaupunkien elinvoiman moottoreita ja uudet opiskelijat vahvistaisivat Lahden asemaa ja tunnettuutta Suomen nuorimpana yliopisto- ja korkeakoulukaupunkina. Uusi avaus vastaisi osaltaan Lahden kaupungin strategiseen tavoitteeseen kasvattaa korkeakouluopiskelijoiden määrää ja kehittyä vetovoimaisena yliopisto- ja yrityskaupunkina. Päätöksen tuomiin välillisiin hyötyihin vaikuttaa osin, että riittävän suuri osa opiskelijoista asuu alueella opiskelun aikana ja työllistyy alueella valmistumisen jälkeen. Elinkeinoelämälle LUT-yliopiston uudet avaukset voivat tuoda merkittäviä uusia mahdollisuuksia. Elintarvikealan koulutuksen vahvistuminen lisäisi alueen elintarvikealan yritysten mahdollisuuksia vahvistaa yhteistyötä yliopiston kanssa tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa. LUT-yliopiston erotustekniikan osastolla on pitkäaikainen yhteistyö Lahden seudulle tärkeiden bio- ja elintarvikealojen kanssa. Elintarvikeprosessitekniikka Lahdessa kiinnittyy näiden yhteyksien varaan ja luo myös pohjaa uusille kumppanuuksille.

Koulutuskokonaisuudet vastaavat nopeasti muuttuvan elinkeinoelämän tarpeisiin. Kokonaisuus vahvistaa yritysten mahdollisuuksia rekrytoida koulutettuja asiantuntijoita Lahdesta ja voi vähentää osaajapulaa mm. tuotannon ja uusien tuotteiden kehittämisessä. Koulutus lisää yritysten mahdollisuuksia hyödyntää opiskelijaprojekteja, diplomitöitä ja harjoittelua. Pitkällä aikavälillä maisterikoulutus

vahvistaa Lahden seudun asemaa Suomen johtavana kestävä ruoka- ja juoma -alueen osaamiskeskittymänä.

LUT ei maisteriohjelmien osalta harjoita taloudellista toimintaa. Kyse on lakisääteisen tehtävän toteuttamisesta. Tähän perustuen on arvioitu, että rahoitukseen ei sovelleta valtiontukisääntöjä.

Vaihtoehtona esitykselle on, että rahoitusta ei myönnettäisi. LUT-yliopisto on ilmoittanut, että ohjelman valmistelu on aloitettu riskillä ilman rahoitusta, jotta ohjelma olisi mahdollista siirtää Lahteen ilman välivuotta. LUT-yliopisto on ilmoittanut, että jos rahoitusta ei saada, se voi tarkoittaa aloituksen lykkääntymistä ja pahimmassa tapauksessa ohjelman uudelleenarviointia. Julkisuudessa LUT-yliopisto on ilmoittanut jo aiemmin toiminnan lopettamisesta Kouvolassa ja siirron toteutumisesta Lahteen. Mikäli toimintaa ei käynnistettäisi Lahdessa 2027, niin LUT-yliopiston kasvu Lahdessa jäisi hitaammaksi.

Toimintaan liittyen on tunnistettu riskejä. Yhtenä riskinä on, että koulutus ei jatkossa vedä riittävästi opiskelijoita, jolloin LUT-yliopisto joutuu harkitsemaan vaihtoehtoja, kuten esimerkiksi koulutuksen pienentämistä. Maisteriohjelmien rekrytointipohja on kandidaatin ohjelmia kapeampi, sillä ohjelmaan päästääkseen tarvitsee soveltuvan alemman korkeakoulututkinnon.

Aiempi kaupungin rahoitus LUT-yliopistolle

Lahden kaupunki on aiemmin rahoittanut LUT-yliopistoa vastaavantyyppisesti useilla päätöksillä. LUT-yliopistolle on rahoitettu useampia professuureja sekä kandidaattiohjelmia. Lahden kaupunki on aiemmin päättänyt tukea LUT-yliopiston rakennustekniikan koulutuksen ja tutkimuksen käynnistämistä Lahdessa enintään 1,8 milj. euron vuosittaisella rahoituksella vuosina 2025–2029. Lahden kaupunki on aiemmin päättänyt tukea LUT-yliopiston kauppakorkeakoulun avaamista Lahdessa enintään 1,75 milj. eurolla vastineena elinkeinoelämältä ja muilta lahjoittajilta kerättyihin lahjoituksiin. Lahden kaupunki on päättänyt tukea LUT-yliopiston uutta

kemiantekniikan kandidaattiohjelman käynnistämistä LUT-yliopiston Lahden kampuksella vuonna 2025 yhteensä 1 milj. euron rahoituksella. Kaupungin valtuusto teki päätöksen viiden uuden kandiohjelman rahoituksesta 2026 koskien vuosia 2026–2031 yhteensä 6,75 milj. euron kokonaisrahoituksella.

LUT-yliopiston rahoitustarve uudelle avaukselle

Käynnistääkseen uuden maisterikoulutuksen Lahdessa LUT-yliopisto hakee yhteensä 600 000 euron käynnistysrahoituksen (lahjoituksen) Lahden kaupungilta. Rahoituksella Lahteen perustetaan uusi elintarvikeprosessitekniikan maisteriohjelma. Ohjelma siirretään Kouvolasta. Käynnistysrahoitusta haetaan, koska valtion nykyinen rahoitusmalli ei mahdollista uusia koulutusavauksia. Ohjelmiin osallistuvien suomalaisten opiskelijoiden osalta LUT-yliopisto tulee saamaan rahoituksen ministeriöltä vasta opiskelijoiden valmistumisen jälkeen.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: LUT-yliopisto; konsernihallinto/talouspalvelut